

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1TdoV/5/2021
Identifikačné číslo spisu: 9515100201
Dátum vydania rozhodnutia: 22.03.2022
Meno a priezvisko: JUDr. Martin Bargel
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2022:9515100201.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Martina Bargela a sudcov JUDr. Patrika Príbelského, PhD., JUDr. Martiny Zeleňákovvej, JUDr. Jany Zemkovej, PhD. a JUDr. Dušana Krč-Šeberu na neverejnom zasadnutí konanom 22. marca 2022 v Bratislave v trestnej veci obvineného H. X., pre obzvlášť závažný zločin všeobecného ohrozenia podľa § 284 ods. 1 písm. a), ods. 3 písm. a), ods. 4 písm. a) Trestného zákona a iné, o dovolaní obvineného H. X.Č. podanom proti rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 2To/1/2017 z 20. marca 2018 takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného H. X. odmieta.

Odôvodnenie

Rozsudkom Špecializovaného trestného súdu, pracovisko Banská Bystrica, sp. zn. BB-3T/32/2015 z 29. júna 2016 v spojení s rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 2To/1/2017 z 20. marca 2018 bol obvinený H. X. uznaný za vinného zo spáchania obzvlášť závažného zločinu všeobecného ohrozenia podľa § 284 ods. 1 písm. a), ods. 3 písm. a), ods. 4 písm. a) Trestného zákona a zločinu nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami podľa § 295 ods. 1 písm. a) Trestného zákona na skutkovom základe, že

v presne nezistenom dni v mesiaci marec až apríl 2009 si z doposiaľ presne nezisteného dôvodu objednal obžalovaný T. J. pri osobnom stretnutí na N. pod U. v obci U. za sumu 20.000,00 Eur po vzájomnej dohode v prítomnosti J. R. vraždu M. J. u obžalovaného H. X., ktorú mal obžalovaný H. X. vykonať počas pobytu obžalovaného T. J. mimo územia Slovenskej republiky s tým, aby ho obžalovaný H. X. priamo nekontaktoval, ale aby si odkazy odovzdávali prostredníctvom J. R., s čím všetci traja súhlasili, na čo obžalovaný T. J. vyplatil obžalovanému H. X. sumu 10.000,00 Eur ako zálohu, z ktorej obžalovaný H. X. následne kúpil od J. D. v presne nezistený deň v období od 1. apríla 2009 do 22. apríla 2009 v R. na adrese R. č. XX za sumu asi 1660,00 Eur 5 kusov 20 dkg trinitrotoluénových náloží, 5 kusov medených rozbušiek, 3 kusy bielych prijímačov schopných iniciovať pripojené rozbušky a 1 kus

dialkového odpaľovacieho zariadenia synchronizovaného s 3 prijímačmi, súčasne J. D. vysvetlil obžalovanému H. X. a ústne opísal spôsob zostrojenia a iniciovania nástražného výbušného systému, ktorý obžalovaný H.Q. X. dňa 25. augusta 2009 po predchádzajúcich urgenciách obžalovaného T. J. o vykonanie skutku sprostredkovanými odkazmi cez J. R. v čase asi okolo 11:00 h odovzdal R. F., ktorého poslal do priestorov predajne P. W. v W. na ulici R. X. XX spolu s nástražným výbušným systémom pozostávajúcim z približne z 1 kg trinitrotoluénu, elektrického iniciačného zariadenia so zdrojom elektrickej energie vo forme 12V olovenej akumulátorovej batérie s kapacitou cca 1,5 Ah a následne obžalovaný H. X. po predchádzajúcom telefonickom kontakte a uistení sa, že sa R. F. nachádza v priestoroch predajne P. W., s.r.o., R. X. XX, W., v čase asi o 11.22 hod s úmyslom zavraždiť M. J., dialkovým odpaľovacím zariadením inicioval nástražný výbušný systém, ktorý mal R. F. u seba, čím spôsobil R. F. početné združené poranenia viacerých systémov - polytraumu - devastačné poranenia hlavy, trupu a končatín, ktorým namieste podľahol, poškodenému N. Y. popáleninu hlavy, tváre I. stupňa, popáleninu ľavej ušnice II. stupňa, popáleninu ľavého predlaktia a ruky II. stupňa, akútnu akustickú traumu s prechodnou poruchou sluchu hlavne vľavo, perforáciu blanky bubienka ľavého ucha s dobou liečenia približne 3 a pol mesiace, poškodenému J. M. popáleninu hlavy, tváre I. - II. stupňa, popáleninu oboch horných končatín v oblasti prstov, rúk a predlaktí I. - II. stupňa, popáleninu oboch dolných končatín od prstov po kolená I. - II. stupňa, celkovo popáleniny na približne 8% povrchu tela s dobou liečenia približne do 3 týždňov, poškodenému Ing. H. J. popáleninu hlavy, tváre I. - II. stupňa viac vpravo, tiež v oblasti oboch ušnic, perforačnú ranu pravej ušnice s cudzím telesom, popáleninu prakticky celej pravej hornej končatiny II. - III. stupňa, popáleninu II. stupňa v oblasti ľavej ruky a predlaktia - asi 5%, akútne akustická trauma s prechodnou poruchou sluchu hlavne vpravo, perforáciu blanky bubienka pravého ucha, početné drobné cudzie telesá v koži a podkožnom tkanive v oblasti horných končatín, hrudníka, popáleninu ľavého predkolenia I. - II. stupňa, popáleninu pravého predkolenia II. stupňa asi 10x10 cm, pravého stehna asi 10x10 cm, celkovo popáleniny na 30% povrchu tela s dobou liečenia približne 8 mesiacov a so zanechaním trvalých následkov na pravej hornej končatine, poškodenej M. J. popáleninu hlavy, tváre I. - II. stupňa v rozsahu asi 3,5%, popáleninu II. stupňa v oblasti oboch nôh a predkolení, popáleninu II. stupňa v oblasti oboch nôh a predkolení, akútnu akustickú traumu s poruchou sluchu hlavne vpravo, kde došlo k prerušeniu prevodného systému stredoušných kostičiek, perforáciu blanky bubienka obojstranne - vpravo drobná asi 1 mm veľká perforácia, vľavo veľká asi 7x4 mm, početné drobné cudzie telesá v koži a podkožnom tkanive v oblasti hlavy - tváre, krku horných i dolných končatín, celkovo popáleniny na 14% povrchu tela s dobou liečenia približne 4 mesiace a so zanechaním trvalých následkov - ťažké poškodenie sluchu vpravo, poškodenej Mgr. X. U. popáleninový šok, popáleninu hlavy, tváre II.b stupňa v rozsahu asi 18%, popáleninu oboch horných končatín a rúk II.b stupňa, hlavne predných strán, v rozsahu asi 10%, popáleninu dolných končatín, hlavne predných strán, II. stupňa v rozsahu asi 18%, celkovo približne 20 - 25% povrchových popálení a 30% hlbokých popálení, akútnu akustickú traumu s miernou prechodnou poruchou sluchu vľavo, perforáciu blanky bubienka obojstranne, početné cudzie telesá v podkožnom tkanive a v oblasti stehien s hlbokými tržno-zmliaždeným ranami na stehnách a devastáciu mäkkých tkanív, zmliaždenie pečene s krvným výronom do pečene, drobné pomliaždenie sleziny, horného segmentu, drobnú abrupciu - odlomenie bedrovej kosti vľavo s dobou liečenia jeden rok a so zanechaním trvalých následkov - uznaná za invalidnú, škodu na majetku spoločnosti P. W., s.r.o., R. X. XX, W. vo výške 140.440,59 Eur bez DPH, škodu na majetku spoločnosti W. s.r.o. W. vo výške 12595,06 Eur, škodu na majetku I. S. Y., a.s. U. vo výške 5.299,39 Eur (kde právo na náhradu škody v zmysle § 813 ods. 1 OZ prešlo na G. - Y. R., a.s.) a následne v priebehu augusta 2009 obžalovaný T. J. doplatil obžalovanému H. X. prostredníctvom J. R. sumu najmenej 3.000,00 Eur za vykonanie skutku.

Za to K.o zákona menovaného zaradil na výkon trestu odňatia slobody do ústavu na výkon trestu s maximálnym stupňom stráženia.

Zároveň obvinenému uložil podľa § 76 ods. 1 Trestného zákona v spojení s § 78 ods. 1 Trestného zákona ochranný dohľad na 3 (tri) roky.

Podľa § 42 ods. 2 Trestného zákona zrušil:

- výrok o treste v rozsudku Okresného súdu Topoľčany, sp. zn. 2T/66/2014 z 12. novembra 2014 v spojení s uznesením Krajského súdu v Trnave, sp. zn. 6To/143/2014 z 12. februára 2015, ktorým bol menovanému podľa § 346 ods. 4 Trestného zákona uložený úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 9 (deväť) rokov,

- výrok o treste v rozsudku Okresného súdu Nitra, sp. zn. 5T/98/2015 z 26. mája 2016, ktorým bolo podľa § 44 Trestného zákona upustené od uloženia súhrnného trestu obvinenému,

ako aj všetky ďalšie rozhodnutia na tieto výroky obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.

Podľa § 83 ods. 1 písm. g) Trestného zákona odvolací súd obvinenému uložil ochranné opatrenie - zhabanie vecí špecifikovaných vo výroku o zhabaní vecí a postupom podľa § 287 ods. 1 Trestného poriadku a § 288 ods. 1 Trestného poriadku bolo rozhodnuté o náhrade škody tak ako je to uvedené vo výroku o náhrade škody.

Proti rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 2To/1/2017 z 20. marca 2018 podal obvinený H. X. dovolanie s poukazom na údajné naplnenie dôvodov dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c/ (zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu) a písm. g/ (rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom) Trestného poriadku.

Obvinený k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku argumentoval v podstate nasledovne.

„Odvolací súd, hoci dospel k záveru, že ‚niet pochybností‘ o tom, že odsúdený H. X.X. sa podujal k realizácii zadanej objednávky na zastrašenie a následne odstránenie poškodenej M. J. od T. J., na vykonanie ktorej zabezpečil súčasti na zostrojenie výbušného systému, pričom sa stotožnil so záverom prvostupňového súdu o účasti odsúdeného X. práve na samotnom iniciovaní výbuchu (odsúdený H. X. poznal poškodeného R. F., s ním komunikoval a videli ho svedkovia bezprostredne pred výbuchom v spoločnosti P. W.). Nebol pritom produkovaný dôkaz, ktorý by nasvedčoval kontaktu svedka J. R. s R. F. a na základe vykonaného dokazovania potom záver o účasti odsúdeného H. X. na skutku, tak ako ho ustálil súd prvého stupňa (účasť na úkladnej vražde) je podľa odvolacieho súdu správny. Odvolací súd v tejto súvislosti dodal, že aj keď z dokazovania vyplýva, že T. J. (ako spoluobžalovaný a odsúdený) si objednal vraždu M. J., avšak nie je zrejmé, že by priamo nariadil alebo naznačil, kde k tomu má dôjsť, konkr. k výbuchu zabezpečeného nástražného systému - výbušniny. Odvolací súd preto skonštatoval, že ‚obžalovaný X. poslal s nástražným systémom priamo do spoločnosti R. F.‘. V súvislosti s uvedeným odvolací súd dodal, že odsúdený H. X. musel byť uzrozumený s tým, že človeka s nástražným systémom - výbušninou posielajú na miesto, kde sa môže nachádzať viacero ľudí vzhľadom na pracovný deň a čas (ide v podstate o konštatovanie tzv. nepriameho úmyslu). Odvolací súd preto rozdielne oproti súdu prvého stupňa kvalifikoval toto konanie odsúdeného H. X. ako obzvlášť závažný zločin všeobecného ohrozenia podľa § 284 ods. 1 písm. a), ods. 3 písm. a), ods. 4 písm. a) Trestného zákona a nakoľko tento trestný čin je voči trestnému činu úkladnej vraždy vo vzťahu špeciality (jednočinný súbeh týchto trestných činov je vylúčený) neuznal H. X.X. vinným aj z tohto trestného činu.“

„Z uvedeného tak vyplýva, že odvolací súd namiesto vyplnenia medzier vo vzťahu k vykonanému dokazovaniu, doplnenia dokazovania či odstránenia pochybností, ktoré vyznievajú v zmysle zásady ‚in dubio pro reo‘ v prospech odsúdeného H. X. prekvalifikoval ustálený skutok uvedený pod bodom 1/ odvolaním napadnutého rozsudku súdu prvého stupňa, avšak bez toho, aby odstránil naďalej vyznievajúce pochybnosti, na ktoré odsúdený H. X. od vznesenia obvinenia až do podania odvolania poukazuje. Pokiaľ súdy argumentujú vo vzťahu k vzneseným námietkam týkajúcich sa návrhom na doplnenie dokazovania v predmetnom trestnom prípade a procese zo strany H. X. a jeho návrhom na doplnenie dokazovania tým, že nezistil ‚potrebu‘ ich vykonania z dôvodu ‚dostatočne‘ zistenej dôkaznej situácie v jeho neprospech, avšak v úplnej ignorácii základnej zásady trestného konania vyjadrenej v ust. § 2 ods. 10 Trestného poriadku - obstaranie dôkazov svedčiacich nielen proti odsúdenému, ale rovnako

aj tie, ktoré svedčia v jeho prospech, a v ust. § 2 ods. 11 Trestného poriadku, kedy súdy pri odstraňovaní pochybností môžu vykonať dôkazy aj tie nenavrnuté, pre dosiahnutie správneho, zákonného a spravodlivého záveru o dokázanej vine, dokázanej neviny ale aj nedokázanej vine obžalovaného na podklade dôvodných a neodstránených či neodstrániteľných zásadných pochybností v zmysle „in dubio pro reo“.

„Pritom odsúdený H. X. nielen vo svojich odvolacích námietkach, ale aj počas dokazovania pred súdom prvého stupňa sa nedožaduje iného hodnotenia už vykonaných dôkazov, ale aj vzhľadom na vykonané dokazovanie a súdom zistené skutočnosti a závery má za to, že sú pre správne a zákonné, spravodlivé uznanie jeho viny či neviny potrebné zabezpečiť a vykonať ďalšie dôkazy a odstrániť rozpor vo vzťahu k súdom zistenému skutku a tento v intencii jeho správnej hmotnoprávnej kvalifikácie dôkladne a bezpečne (bez pochybností - ich odstránením) svoj záver odôvodniť. Nakoľko len takým postupom súdu možno pri vyslovení odsudzujúceho alebo oslobodzujúceho verdiktu je zachované, precizované a v neposlednom rade rešpektované právo na obhajobu obžalovanej a odsúdenej osoby.“

„Ani napadnutým rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ako odvolacieho súdu. konkr. v jeho odôvodnení sa tento súd náležite a dostatočne nevysporiadal s dôkaznými návrhmi či námietkami (k dôkaznej situácii) vo vzťahu k súdom ustálenému skutkovému stavu. To predovšetkým k rozporom vo výpovedi svedka J. R., k rozporom vo výpovedi svedka T. E. a hoci prvostupňový súd „nemožnosť“ odstránenia rozporov na hlavnom pojednávaní opieral o odmietnutie výpovede v tom čase obžalovaného H. X., však nemožno „zhojiť“ takým argumentom, bez toho, aby k týmto podstatným spôsobom nevykonal iný druh dôkazného prostriedku vedúceho k ich odstráneniu a na ich základe tento rozpor odstránil a náležite odôvodnil. Rovnako nebolo doposiaľ súdmi náležite v súlade s vykonaným dokazovaním odôvodnené ďalšie rozporné skutočnosti týkajúce samotného „vykonania“ skutku a naplnenia skutkovej podstaty trestného činu kvalifikované v prípade odsúdeného H. X. ako obzvlášť závažný zločin všeobecného ohrozenia podľa § 284 ods. 1 písm. a), ods. 3 písm. a), ods. 4 písm. a) Trestného zákona a to práve v súvislosti so skutočnosťami vyplývajúcimi z výpovedí nielen odsúdeného H. X. v priebehu celého konania v predmetnej trestnej veci, ale v súvislosti so skutočnosťami vyplývajúcimi z ostatných výpovedí a dôkazných prostriedkov vykonaných súdom prvého stupňa - tvrdenie odsúdeného o odpálení nástražného výbušného systému J. R. aj v súvislosti s vykonaným vyšetrovacím pokusom a pod. či vysvetlením, prečo nebolo potrebné lokalizovať aj mobil svedka J. R. z osudného dňa. V neposlednom rade opomenuli súdy podať odpoveď aj vo vzťahu k motívu spáchania predmetného trestného činu odsúdeným H. X. aj vzhľadom na vzťah a výpovede samotných poškodených M. J. a G. J. vo vzťahu k osobe H.Q. X.Č.“

„... súd druhého stupňa sa nevysporiadal so skutočnosťami uvádzanými vo výpovediach svedkov, na ktoré v rámci obhajoby odsúdený H. X. počas celého procesu v danej trestnej veci poukazuje, je tento dovolací dôvod napadnutým rozhodnutím odvolacieho súdu celkom zrejme naplnený“.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku obvinený uviedol.

„Špecializovaný trestný súd v Banskej Bystrici, ako súd prvého stupňa, ale aj Najvyšší súd Slovenskej republiky svoje rozhodnutia založili na dôkazoch - znaleckom posudku č. 8/2014 znalca prof. PhDr. Antona Heretika, z obsahu ktorého je okrem iného je aj zrejmé, že znalec pri hodnotení osobnosti H. X. vychádzal z konkrétnych listinných materiálov, aj na základe ktorých podal znalecké zistenia vo vzťahu k vierohodnosti, pravdivosti či fabulácii v tvrdeniach H. X. nielen v predmetnej trestnej veci ale aj v iných trestných veciach. Jedným zo znalcov prešetrovaných listinných materiálov podľa predloženého znaleckého posudku má byť aj „Výpis zo správy Generálnej prokuratúry SR zo dňa 3. januára 2014 (č.l. 3526 - 3527)“, pričom vo vedenom spisovom materiáli v predmetnej trestnej veci sa žiadne takéto stanovisko nenachádza. Navyše dodatočne vykonanými šetreniami na Generálnej prokuratúre Slovenskej republiky ako aj na Úrade špeciálnej prokuratúry sa nepodarilo zistiť založenie do spisu, či dokonca samotnú existenciu uvedenej listiny, z ktorej znalec pri vyhotovovaní uvedeneho znaleckého posudku vychádzal a zároveň sa nepodarilo zistiť, či táto časť spisu sa vôbec nachádzala v predloženej spisovom materiáli počas súdneho konania vo veci. Pokiaľ súd pri vykonávaní dôkazov vychádzal z „pochybne“ podaných výsledkov znaleckého dokazovania uvedeného v znaleckom posudku č. 8/2014,

možno dôvodne získať pochybnosť o tom, či tento dôkazný prostriedok vôbec použitý konajúcimi súdmi použitý byť mal. Ak znalec vychádzal z rozporných - pofidérnych či dokonca neexistujúcich materiálov (keďže tieto sa v žiadnom vyšetrovacom spise nenachádzajú), potom súdy pri hodnotení dôkazných prostriedkov nemohli vychádzať, keď bol takýmto „neštandardným“ spôsobom svojim obsahom pochybný. A potom z jeho úvah a záverov vo svojom rozhodnutí vychádzať v takých intenciách, ako keď na jednej strane bolo znalcom vyhodnotené, že odsúdený H. X. nemá zábrany uvádzať nepravdivé fakty, keď v iných prípadoch v minulosti nepravdivo vypovedal, avšak v tomto predmetnom prípade, výpovede odsúdeného svedka H. X. vyhodnotil ako vierohodné. Zároveň, že k zastaveniu konania v iných veciach dochádzalo v dôsledku dôkaznej núdze a nie z dôvodu preukázania nepravdivosti tvrdení. Na podklade potom aj ďalších znalcom zistených skutočností potom konajúce súdy nielenže H. X. uznali za vinného, ale čo je zásadné, z rozpačito zistených záverov o jeho osobnosti vymerali ten najprísnejší trest odňatia slobody - doživotie.“

„S poukazom na uvedené je preto dôvodné mať pochybnosti o tom, či tento dôkaz bol zo strany konajúcich súdov vykonaný zákonným spôsobom, pokiaľ vo vedenom trestnom spise pravdepodobne sa nenachádzali listiny, aj na podklade ktorých bol podaný a vykonaný znalecký posudok č. 8/2014, čo jednoznačne zakladá dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku.“

„Preto navrhuje dovolaciemu súdu, aby určil termín verejného zasadnutia, na ktorom preskúma zákonnosť a odôvodnenosť výrokov napadnutého rozhodnutia, ako aj správnosť postupu konania, ktoré mu predchádzalo so zameraním na podané dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. c) a písm. g) Trestného poriadku a vyslovil rozsudkom porušenie zákona v príslušných ustanoveniach dovolacích dôvodov a zrušil napadnuté rozhodnutie, prípadne jeho časť, chybné konanie, ktoré napadnutému rozhodnutiu predchádzalo.“

K dovolaniu obvineného sa vyjadril prokurátor nasledovne.

„Celé konanie na súde prvého aj druhého stupňa prebehlo zákonným spôsobom a nemožno súhlasiť s tvrdením obhajcu, že došlo k zásadnému porušeniu práva na obhajobu. Súd sa vysporiadal so všetkými právne relevantnými návrhmi na doplnenie dokazovania zo strany odsúdeného a vo veci zákonne a dôvodne rozhodol. Nemožno súhlasiť ani s bodom 2/ dovolania, že rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom, nakoľko samotné pribratie znalca prof. PhDr. Antona Heretika do konania ako aj oboznámenie znaleckého posudku a výsluch znalca k predmetnému posudku na hlavnom pojednávaní prebehlo zákonne v súlade s príslušnými ustanoveniami Trestného poriadku. Bola dodržaná aj zásada kontradiktórnosti, kde obžalovaný H. X. a jeho obhajca mali právo klásť otázky znalcovi, prípadne predložiť súdu iný znalecký posudok. Za spôsob vedenia obhajoby, resp. využitie či nevyužitie zákonných oprávnení nemôže niesť zodpovednosť súd, či orgány činné v trestnom konaní.“

„Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti navrhujem, aby dovolanie odsúdeného H. X., ktoré podal prostredníctvom obhajcu JUDr. Ivana Kišša, LL.M. bolo podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku uznesením odmietnuté lebo je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Trestného poriadku.“

+ + +

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako dovolací súd (§ 377 Trestného poriadku) skúmal procesné podmienky pre podanie dovolania a zistil, že dovolanie bolo podané proti prípustnému rozhodnutiu (§ 368 ods. 2 písm. h/ Trestného poriadku), prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Trestného poriadku), osobou oprávnenou na podanie dovolania (§ 369 ods. 2 písm. b/ Trestného poriadku), v zákonnej lehote (§ 370 ods. 1 Trestného poriadku), na súde, ktorý rozhodol v prvom stupni (§ 370 ods. 3 Trestného poriadku), dovolanie spĺňa obligatórne obsahové náležitosti dovolania (§ 374 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku) a dospel k záveru, že dovolanie obvineného nie je dôvodné.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak bolo zásadným spôsobom porušené právo obvineného na obhajobu.

Právo na obhajobu tak, ako je zakotvené v článku 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky v článku 40 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd i v článku 6 ods. 3 písm. b/, písm. c/, písm. d/ Dohovoru a v neposlednom rade v ustanovení § 2 ods. 9 Trestného poriadku treba chápať ako vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu a zákonný postup pri reakcii orgánov, činných v trestnom konaní a súdu na uplatnenie každého obhajovacieho práva. Právo na obhajobu patrí k základným atribútom spravodlivého procesu, keďže zabezpečuje aj rovnosť zbraní medzi obvineným na jednej strane a prokurátorom na druhej strane. Zmyslom tohto práva je zaručiť ochranu zákonných záujmov a práv osoby, proti ktorej sa konanie vedie, pretože aj bezchybné rešpektovanie práva na obhajobu, je dôležitým predpokladom vydania zákonného a spravodlivého rozhodnutia. Tento dovolací dôvod možno úspešne uplatňovať len vtedy, ak právo na obhajobu bolo porušené zásadným spôsobom.

Zásada „práva na obhajobu“ vyjadruje požiadavku, aby v trestnom procese bola zaručená ochrana práv a záujmov osoby, proti ktorej sa vedie trestné konanie, a je teda nevyhnutým prostriedkom úspešného výkonu súdnictva smerom k ochrane základných práv a slobôd. Jej legislatívne vyjadrenie a reálne zabezpečenie svedčí nielen o stupni demokracie v trestnom procese daného štátu, ale vo svojej podstate jej realizácia v čo najširšom meradle je nielen v záujme osoby, proti ktorej sa vedie trestné konanie, ale v záujme celej spoločnosti, pretože toto právo neplynie len z ochrany práv jednotlivca, ale aj zo záujmu štátu na zistení pravdy. Právo na obhajobu možno vnímať aj ako prostriedok nastoľujúci spravodlivú rovnováhu medzi verejnými záujmami, ktoré sú predmetom ústavnej ochrany a ochranou práv obvineného.

Zásada „práva na obhajobu“ obsahuje tri relatívne samostatné práva obvineného :

- právo obhajovať sa osobne, alebo
- právo obhajovať sa za pomoci obhajcu podľa vlastného výberu, alebo
- právo na bezplatnú pomoc obhajcu, ak obvinený nemá prostriedky na zaplatenie obhajcu a vyžadujú to záujmy spravodlivosti.

Trestný poriadok obsahuje celý rad ustanovení, ktoré upravujú jednotlivé čiastkové práva obvineného, charakteristické pre príslušné štádium trestného konania. Prípadné porušenie len niektorého z nich, pokiaľ sa to zásadným spôsobom neprejaví na postavení obvineného v trestnom konaní, samo osebe nezakladá dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Vo vzťahu k námietkam obvineného, ním podradených pod písm. c), § 371 ods. 1 Trestného poriadku, najvyšší súd uvádza, že tieto je možné charakterizovať ako smerujúce proti nedostatočnému odôvodneniu rozhodnutí, proti rozsahu dokazovania, pretože súd nedoplnil dokazovanie tak ako si to predstavoval, vykonané dôkazy súd nehodnotil správne a tieto nepostačujú na spravodlivé rozhodnutie.

Najvyšší súd uvádza.

Právu obvineného spočívajúceho v možnosti navrhovať dôkazy zodpovedá paralelne existujúca povinnosť orgánov činných v trestnom konaní a súdu zaoberať sa každým dôkazným návrhom a najneskôr pred meritorným rozhodnutím tomuto návrhu buď vyhovieť, alebo ho odmietnuť (§ 272 ods. 3 Trestného poriadku), prípadne rozhodnúť o tom, že sa ďalšie dôkazy vykonávať nebudú (§ 274 ods. 1 Trestného poriadku - primerane pozri R 116/2014).

Nie je možné úspešne podať dovolanie z dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku preto, že sa návrhu na vykonanie dôkazu nevyhovelo. Za porušenie práva na obhajobu v zmysle tohto dovolacieho dôvodu nemožno považovať obsah a rozsah vlastnej úvahy súdu o voľbe použitých dôkazných prostriedkov. Ak by záver súdu urobený v zmysle § 2 ods. 12 Trestného poriadku o tom, že

určitú skutkovú okolnosť považuje za dokázanú, a že ju nebude overovať ďalšími dôkazmi, zakladal opodstatnenosť dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, odporovalo by to viazanosti dovolacieho súdu zisteným skutkom v zmysle § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, ktorá vyjadruje zásadu, že účelom dovolacieho konania je posudzovanie právnych otázok, a nie posudzovanie správnosti a úplnosti zistenia skutkového stavu.

Pre posúdenie možnosti aplikácie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku je v tom - ktorom prípade dôležité zistenie, že sa konkrétny súd predloženým návrhom na doplnenie dokazovania zaoberal, avšak sa mu rozhodol z určitých dôvodov nevyhovieť. Treba si uvedomiť, že súd nie je povinný vykonať dôkazy, ktoré strany nenavrhlí a nemusí vykonať ani tie dôkazy, ktoré strany síce navrhli, ale súd ich nepovažuje za rozhodné a dôležité pre spravodlivé rozhodnutie (§ 272 ods. 3 Trestného poriadku, § 2 ods. 10 Trestného poriadku, § 2 ods. 11 Trestného poriadku) a napokon súd nemusí vykonať ani tie dôkazy, ktoré strany síce navrhli, ale „neskoro“ (§ 240 ods. 3 druhá veta Trestného poriadku), alebo neprejavili reálnu snahu o ich vykonanie (§ 240 ods. 4 tretia veta Trestného poriadku).

Zároveň ale platí, že rozhodnutie súdu o odmietnutí návrhov na doplnenie dokazovania môže za istých okolností predstavovať porušenie práva na obhajobu - § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Stane sa tak vtedy, ak súd v uznesení o odmietnutí návrhov na doplnenie dokazovania podľa § 272 ods. 3 Trestného poriadku, (ktoré sa len vyhlási a zaznamená do zápisnice o hlavnom pojednávaní alebo verejnom zasadnutí a písomne nevyhotovuje), resp. minimálne v odsudzujúcom rozsudku v zmysle § 168 ods. 1 druhá veta Trestného poriadku, alebo v rozhodnutí odvolacieho súdu vo veci samej, nevysvetlí (neodôvodní) aspoň stručným, no zrozumiteľným a presvedčivým spôsobom nadbytočnosť a nepotrebnosť doplnenia dokazovania.

Pre konanie pred odvolacím súdom platí, že tento nemusí o návrhu na doplnenie dokazovania formálne rozhodnúť uznesením podľa § 272 ods. 3 Trestného poriadku, pretože „ustanovenia o dokazovaní na hlavnom pojednávaní sa podľa § 295 ods. 2 Trestného poriadku na verejné zasadnutie použijú len vtedy, ak sa na verejnom zasadnutí vykonávajú dôkazy (o čom rozhodne súd, v odvolacom konaní odvolací súd) - nepoužijú sa pritom priamo, ale „primerane“. „Z hľadiska zachovania práv obhajoby (čomu zodpovedá dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku) je podstatné, či sa odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia s návrhom, resp. dôkaznou situáciou vo vzťahu k návrhom dotknutej okolnosti vysporiadal, k takému vysporiadaniu môže dôjsť aj konkrétnym odkazom na odôvodnenie napadnutého rozsudku, s jeho prípadným doplnením (R 43/2018).

Nevykonanie (arbitrárne), pre spravodlivé rozhodnutie známeho a dôležitého, významného či rozhodného dôkazu súdom, môže však byť dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku, pretože posúdenie rozsahu (ne)vykonaných dôkazov je otázkou skutkovou a nie právnou. Za skutkové námietky sa pritom považujú námietky, ktoré smerujú proti skutkovým zisteniam súdov, proti rozsahu vykonaného dokazovania, prípadne i hodnoteniu vykonaných dôkazov súdmi nižšej inštancie. S ohľadom na to nemôže argumentácia dovolateľa, ktorým nie je minister spravodlivosti, o nevykonaní navrhnutého dôkazu súdom (o odmietnutí vykonania, ktorého bolo rozhodnuté podľa § 272 ods. 3 Trestného poriadku a rozhodnutie o tom bolo riadne odôvodnené minimálne v rozsudku v zmysle § 168 ods. 1 druhá veta Trestného poriadku) zodpovedať dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Vyššie uvedený záver zodpovedá doterajšej aplikačnej praxi i judikatúre najvyššieho súdu ako súdu dovolacieho o nemožnosti preskúmania správnosti a úplnosti skutkových zistení súdmi v pôvodnom konaní, s výnimkou prieskumu ich rozhodnutí uvedeným spôsobom, a síce dovolania podaného ministrom spravodlivosti na podklade podnetu oprávnenej osoby podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku.

Pokiaľ neúplnosť alebo nesprávnosť skutkových zistení súdmi v pôvodnom konaní dovolací súd nemôže preskúmať v rámci dovolateľom (obvineným alebo generálnym prokurátorom) uplatneného

dovolacieho dôvodu uvedeného v § 371 odsek 1 písmeno i) Trestného poriadku, nemožno takéto „skutkové“ preskúmanie rozhodnutí súdov v pôvodnom konaní dosiahnuť (a vo svojej podstate obchádzať) prostredníctvom uplatnenia dovolacieho dôvodu uvedeného v § 371 odsek 1 písmeno c) Trestného poriadku [a už vôbec nie písm. i)], uplatnením dovolacej námietky spočívajúcej v tom, že v pôvodnom konaní nebol vykonaný konkrétny dôkaz, ktorý však podľa subjektívneho hodnotenia dovolaťľa vzhľadom na jeho význam (dôležitosť) vykonaný byť mal (s argumentom, že preto bolo chybou jeho odmietnutie postupom podľa § 272 odsek 3 Trestného poriadku). Posúdenie dôležitosti (významu) konkrétneho dôkazu totiž nie je možné bez komplexného vyhodnotenia dôkazného stavu na podklade rozsahu a kvality procesu dokazovania vykonaného súdmi v pôvodnom konaní, ktorého výsledkom je nimi zistený skutkový stav, v konečnom dôsledku odzrkadlený v tzv. skutkovej vete výroku o vine obvineného.

Záver o dôležitosti (významu) takého dôkazu preto logicky nie je možný bez primárneho posúdenia otázky náležite zisteného skutkového stavu v zmysle § 2 ods. 10 Trestného poriadku, ktorý je zase výsledkom procesu hodnotenia dôkazov podľa kritérií upravených v § 2 odsek 12 Trestného poriadku, z ktorého obsahu je navyše nepochybné, že žiadny dôkaz v trestnom konaní nemožno posudzovať izolovane od iných, v danej veci zabezpečených, resp. vykonaných dôkazov.

Vyššie uvedený záver tak zohľadňuje systematickú prepojenosť jednotlivých dovolacích dôvodov upravených v § 371 odsek 1 Trestného poriadku, ich vzájomné vzťahy a obsahovú nadväznosť, v posudzovanom prípade medzi dovolacími dôvodmi upraveným v tomto ustanovení pod písmenami c) a i) a na vetu za bodkočiarkou v § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku logicky nadväzujúci ako jediný možný dovolací dôvod podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku.

Najvyšší súd sumarizuje.

Dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, vo vzťahu k návrhu obvineného na doplnenie dokazovania, môže byť naplnený ak:

- a) súd prvého stupňa o návrhu obvineného na doplnenie dokazovania nerozhodol podľa § 273 ods. 3 Trestného poriadku - „ignoroval“ ho a s návrhom na doplnenie dokazovania sa nevysporiadal ani v odôvodnení svojho rozhodnutia - § 168 ods. 1 Trestného poriadku,
- c) ak bol návrh na doplnenie dokazovania predložený až v odvolaní a odvolací súd sa s týmto návrhom nevysporiadal v odôvodnení svojho rozhodnutia vo veci samej - „mlčal“.

Za takéhoto stavu totižto dochádza k porušeniu práva na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia.

Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia spočíva v troch nasledujúcich a vzájomne sa dopĺňujúcich rovinách:

- a) je korelátom práva účastníka konania prednášať návrhy, argumenty a námietky, aby na tieto dostal od súdu náležitú odpoveď,
- b) predstavuje jednu zo záruk, že „výkon spravodlivosti“ (justice in procedural effect, resp. justice in action) nie je arbitrárny (svojvoľný), nepriehľadný a že rozhodovanie verejnej moci je kontrolované verejnosťou,
- c) vytvára predpoklad pre účinné uplatnenie opravných prostriedkov, ktoré má strana konania k dispozícii.

Napriek nespornému významu vyššie rozvedeného práva na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia nejde o právo absolútne. Povinnosť súdu odôvodniť svoje rozhodnutie nemožno interpretovať v tom zmysle, že by zahŕňalo podrobnú odpoveď na každý argument strany konania (Ván de Hurk v. Holandsko, resp. Ruiz Torija v Španielsko).

Podstatnou práva na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia je povinnosť súdu vyhodnotiť a v

odôvodnení rozhodnutia zareagovať na hlavné námietky účastníka konania (Donadze v. Gruzínsko) a riadne posúdiť tvrdenia, argumenty a dôkazy predložené stranou konania (opätovne vid' napr. Van de Hurk v. Holandsko). Na podklade takéhoto postupu súdu je následne možné kvalifikovaným spôsobom posúdiť, či bolo konanie ako celok spravodlivé. Mlčanie odvolacieho súdu ohľadom zákonnosti odmietnutia vykonania dôkazov navrhnutých obvineným odporuje myšlienke spravodlivého procesu (Krasulya v. Rusko).

Jedným zo základných princípov trestného konania je nutnosť starostlivo a úplne popísať dôkazný postup, ktorý súčasne treba logicky a presvedčivo odôvodniť. Uvedenú požiadavku zakotvil zákonodarca do sústavy nárokov na odôvodnenie rozsudku a tak isto aj uznesenia, ktoré má povahu rozhodnutia vo veci samej. Preto nie je prípustné, aby odôvodnenie rozhodnutia, ktoré musí rešpektovať vyššie vymedzené kritériá, bolo založené na skutkových zisteniach, ktoré nie sú náležitým spôsobom odôvodnené, resp. primerane vysvetlené. Takéto rozhodnutia (ich odôvodnenie alebo absencia takéhoto odôvodnenia tam, kedy rozhodné skutočnosti v zásade musia byť odôvodnené) nie sú adhézne k určite zistenému skutkovému stavu vyjadrenému v odôvodnení dotknutého rozhodnutia. Za takéhoto procesného stavu ide o rozhodnutia, ktoré nerešpektujú požiadavky Trestného poriadku ako základného procesnoprávneho predpisu upravujúceho trestné konanie. V konečnom dôsledku sa takéto rozhodnutie „posúva“ aj do protiústavnej polohy a to najmä z hľadiska nároku trestne stíhaného obvineného na spravodlivé posúdenie jeho trestnej veci (ÚS 181/2000 - ČR). Napriek prezumpcii, že súd nie je povinný vykonať všetky navrhnuté dôkazy platí, že musí o vznesených návrhoch na vykonanie dokazovania rozhodnúť a pokiaľ im nevyhoví, musí vo svojom rozhodnutí vysvetliť, z akých dôvodov navrhnuté dôkazy nevykoná, resp. prečo ich neprevzal ako základ svojich skutkových zistení (ÚS 413/2002 - ČR). Je vecou súdov nižšieho stupňa, ktoré dôkazy a v akej kvantite považujú za dostatočné na preukázanie skutkového stavu.

Zo strany odvolacieho súdu ide preto o otázku právnú, kedy by zistené pochybenie mohlo potenciálne zakladať dovolací dôvod uvedený v § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku (primerane pozri ITdoV/6/2017). Pre dovolací súd je z pohľadu skúmania dodržania práva na obhajobu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku podstatným zistenie, či sa súd prvého stupňa alebo dovolací súd návrhom obvineného na vykonanie dokazovania zaoberali (t. j. či ho zaregistrovali) a súčasne uviedli aspoň stručné dôvody, na podklade ktorých sa takémuto návrhu rozhodli nevyhovieť.

Povinnosťou súdu prvého stupňa i odvolacieho súdu je rešpektovať ústavne garantované právo obvineného na obhajobu, z ktorého vyplýva požiadavka, aby sa konajúce súdy vysporiadali s námietkami odvolateľa, ktorými toto svoje právo realizuje (pre dovolací súd je táto povinnosť zvýraznená prostredníctvom článku 2 ods.1 dodatkového protokolu č. 7 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd). Túto povinnosť konajúce súdy porušujú, ak ignorujú námietky odvolateľa voči dôkazom, na ktoré je v odsudzujúcom rozhodnutí poukazované ako na kľúčové pre tvrdené skutkové závery.

Výrok rozhodnutia sám o sebe totiž nestačí na to, aby naplnil požiadavku spravodlivého procesu, pretože z pohľadu obvineného je potrebné, aby bolo zrejmé, akými úvahami sa súd riadil, ako sa vysporiadal s dôkazmi a ktorá argumentácia bola pre súd presvedčivejšia a tvorí základ jeho rozhodnutia. Preto musí byť daný výrok náležite odôvodnený. Sprostredkovaným výsledkom je následne možnosť obvineného „skontrolovať“, ako sa súd vysporiadal s jeho argumentáciou a dôkazmi, čím získa obraz o výkone spravodlivosti v „jej mene“ (Tatishvili v. Rusko). Odôvodnenie súdneho rozhodnutia (konkrétne aj vyhláseníu rozhodnutia predchádzajúci procesný postup - tzn. negatívne „stanovisko“ súdu k návrhom na vykonanie dokazovania v zmysle § 272 ods. 3 Trestného poriadku v spojení s § 295 ods. 2 veta prvá Trestného poriadku) sa musí vysporiadať s relevantnými právnymi a skutkovými otázkami, ako aj argumentami obvineného, ktoré sú podstatného právneho významu.

Ak ide o náležitý argument významný pre rozhodnutie, odpoveď naň musí byť nielen konkrétna, no navyše aj v zásade špecifická. Nakoľko platí predpoklad, že v zásade každý návrh obvineného je potrebné vnímať čo do významového hľadiska (pre obvineného) zvlášť citlivo, treba dodať, že v konaní vedenom pred profesionálnymi sudcami, obvineného chápanie jeho odsúdenia vychádza predovšetkým z

dôvodov uvedených v súdnych rozhodnutiach. V takých prípadoch musia vnútroštátne sudy uviesť dostatočne jasne dôvody, na ktorých sa zakladajú ich rozhodnutia. Odôvodnené rozhodnutia tiež slúžia v dokazovaní stranám, ktoré boli vypočuté a tým prispievajú k väčšej ochote prijať rozhodnutia o „ich“ strane. Okrem toho je povinnosťou súdu založiť svoje úvahy na objektívnych argumentoch a tiež chrániť právo na obhajobu. Rozsah povinnosti odôvodnenia závisí od povahy rozhodnutia a musí byť stanovený s ohľadom na okolnosti prípadu.

Na splnenie požiadavky na spravodlivý proces, obvinený a samozrejme aj verejnosť musia byť schopní pochopiť verdikt súdu, ktorý bol daný - to je zásadnou poistkou proti svojvôli (Taxquet v. Belgicko). V nadväznosti na to je úlohou súdu, aby sa jasným, právne korektným no najmä zrozumiteľným spôsobom vyrovnal so všetkými právnymi a skutkovými okolnosťami, ktoré tvoria podklad jeho rozhodnutia z hľadiska právneho významu (IV. ÚS 14/07).

Trestný poriadok ustanovuje, že súd je povinný v odôvodnení rozsudku (toto platí aj pre uznesenie odvolacieho súdu, ktoré má povahu rozhodnutia vo veci samej) uviesť aj to, o ktoré dôkazy opiera svoje skutkové zistenia, akými úvahami sa spravoval pri hodnotení vykonaných dôkazov, najmä ak si navzájom odporujú, ako sa súd vyrovnal s obhajobou a prečo nevyhovel návrhom na vykonanie ďalších dôkazov (§ 168 ods. 1 veta druhá Trestného poriadku).

V prípade, ak súd odmietne vykonať určitý účastníkom navrhnutý dôkaz, je jeho zákonnou povinnosťou v odôvodnení rozhodnutia uviesť, prečo nevykonal navrhnuté dôkazy (I. ÚS 350/08). Z čl. 6 ods. 3 písm. d) Dohovoru nevyplýva povinnosť súdneho orgánu vykonať všetky dôkazy navrhnuté v trestnom konaní (vrátane výsluchu svedkov), avšak odmietnutie žiadosti obvineného o vykonanie ním navrhovaných dôkazov v trestnom konaní musí byť súdom náležite odôvodnené (II. ÚS 258/2012).

Uvedený stav potom v konaní generuje existenciu tzv. opomenutého dôkazu, resp. opomenutých dôkazov.

Podľa doktríny opomenutých dôkazov je opomenutým predovšetkým taký dôkaz, ktorého vykonanie má pre posúdenie otázky viny zásadný význam, avšak vo veci rozhodujúci súd jeho vykonanie bez adekvátneho odôvodnenia odmietne, prípadne jeho vykonanie úplne opomenie bez akéhokoľvek odôvodnenia, čím v konečnom dôsledku dochádza k tomu, že vo vlastných rozhodovacích dôvodoch o ňom vo vzťahu k jeho odmietnutiu absentuje akákoľvek zmienka, alebo zmienka je len okrajová a všeobecná, nezodpovedajúca povahe a závažnosti veci.

Na zistenie toho, či sa o opomenutý dôkaz jedná, alebo nie sa v praxi používa tzv. Perna test (Perna proti Taliansku, č. 48898/99, rozsudok veľkého senátu zo 6. mája 2003, doplnený koncepciou v zmysle Rozsudku Veľkého senátu EŠLP vo veci Murtazaliyeva proti Rusku z 18. decembra 2018, č. 36658/05).

Perna test pozostáva z posúdenia troch základných kritérií a sice :

- (a) či bola žiadosť o doplnenie dokazovania dostatočne odôvodnená a či sa týkala podstaty obvinenia,
- (b) či bol posúdený význam určitého dôkazu a či v tejto súvislosti boli súdom poskytnuté dostatočné dôvody, prečo dôkaz nebol vykonaný v priebehu súdneho konania a napokon
- (c) či toto rozhodnutie nenarušilo celkovú spravodlivosť konania.

Návrh na doplnenie dokazovania musí byť adekvátne a dostatočne odôvodnený, čo je potrebné posudzovať a hodnotiť s ohľadom na konkrétne okolnosti individuálneho prípadu a nie iba v abstraktných súvislostiach (prvé kritérium). Individuálne posúdenie veci musí v sebe implikovať aj druhé kritérium, ktorým je posúdenie relevantnosti navrhovaného dôkazu a poskytnutie dostatočného odôvodnenia súdom. Úvaha súdu, ktorý nevyhovel návrhu na vykonanie určitého dôkazu, musí zodpovedať (čo sa týka rozsahu a podrobnosti poskytnutých dôvodov) argumentom, ktoré uviedla obhajoba. V tejto súvislosti možno hovoriť o priamej úmere, t. j. čím silnejšie argumenty uvádza

obhajoba, tým presvedčivejšie by mali byť dôvody súdu na odmietnutie jej návrhu na výsluch svedka/svedkov. Je však súčasne vhodné pripomenúť, že nemožno od súdov vyžadovať, aby dávali podrobnú odpoveď na každý prednesený návrh obhajoby, dôvody by však mali byť kvalitou adekvátne. V zmysle tretieho kritéria tzv. Perna testu je nutné skúmať, či v prípade, ak súd odmietne návrh na výsluch svedka, bola dodržaná spravodlivosť súdneho konania ako celku. V tejto súvislosti je vhodné prízvukovať, že sa tak má diať vo vzťahu k priebehu celého konania a nie na základe izolovaného posúdenia jednej konkrétnej skutočnosti alebo udalosti. Práve posúdenie veci v zmysle posledného tretieho kritéria má za následok, že test bude dostatočne flexibilný a nie príliš formalistický (k tomu pozri nálezy Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. I. ÚS 177/2021 a I. ÚS 292/2020).

V predmetnej trestnej veci, takýto stav nenastal, pretože súd prvého stupňa o návrhoch na doplnenie dokazovania rozhodol - odmietnutím podľa § 272 ods. 3 Trestného poriadku a svoj postup náležite a dostatočne vysvetlil. Preto zo strany dovolacieho súdu nemožno zaujať stanovisko, že došlo k porušeniu práva na obhajobu obvineného H. X. zásadným spôsobom (dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku).

V tejto súvislosti možno poukázať na str. 36 odsek štvrtý rozsudku Špecializovaného trestného súdu, ktorý stručným, ale výstižným a jasným spôsobom uviedol svoje myšlienkové pochody, ktorými sa spravoval pri prijatí záveru ohľadom odmietnutia dôkazných návrhov tak prokuratúry, ako aj (okrem t.č. už právoplatne odsúdeného T. J.) obvineného X.. Špecializovaný trestný súd, uviedol: „... Z hľadiska náležitého zistenia skutkového stavu veci nie je potrebné zadovážiť a oboznamovať obsahy trestných spisov v iných veciach ... lebo išlo o úplne inú trestnú činnosť. Všetky potrebné zistenia súd získal oboznámením obsahu viacerých súdnych a prokurátorských rozhodnutí, ktoré sa týkali tak T. J., ako aj H. X.“. Odvolací súd rozhodujúci o opravnom prostriedku v odôvodnení svojho rozhodnutia vo veci samej - detto, vid' str. 19 odsek prvý a nasl. rozsudku Najvyššieho súdu napadnutého dovolaním.

Pokiaľ obvinený H. X. navrhol v konaní pred Špecializovaným trestným súdom vo vzťahu k znaleckému posudku č. 8/2014 oboznámenie správy Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky z 3. januára 2014, resp. zadováženie výpisu z tejto správy, nakoľko v znaleckom posudku naň poukazoval znalec (vid' zápisnica z hlavného pojednávania konanom pred Špecializovaný trestným súdom zo 16. júna 2016, č.l. 4451, zv. č. XV. súdneho spisu), tak Špecializovaný trestný súd procesne konformným spôsobom vypočul dotknutého znalca k vypracovanému znaleckému posudku na hlavnom pojednávaní konanom 20. júna 2016 (č.l. 4639 a nasl., detto) za prítomnosti tam uvedených procesných strán (prokurátor, spoluobžalovaný T. J., obvinený X. - t.č. v procesnom postavení obžalovaného -, ich obhajcovia a prítomní poškodení M. J. a J. Q.). Po spontánnej časti výsluchu znalca následne znalca vypočul najskôr prokurátor a ďalej obhajcovia oboch menovaných (t.č. spoluobžalovaných). Žiadna z procesných strán sa v rámci využitia svojho práva klásť znalcovi na hlavnom pojednávaní otázky nedotkla „témy“ predmetnej správy Generálnej prokuratúry, resp. nenamietala jej doterajšie neoboznámenie sa s jej obsahom (vid' prepis zvukového záznamu z hlavného pojednávania z 20. júna 2016, č.l. 4638 a nasl., zv. č. XV. súdneho spisu). Naopak, otázky prítomných procesných strán boli koncentrované v zásade na vlastnosť všeobecnej a špecifickej vierohodnosti v zmysle záverov konštatovaných znaleckým dokazovaním, resp. k predmetu resocializačnej prognózy obvineného X.. Obvinený X. pritom na výzvu predsedu senátu k vyjadreniu sa k výpovedi znalca explicitne uviedol: „Bez vyjadrenia“. Totožnú odpoveď uviedol aj po prečítaní znaleckého posudku predsedom senátu postupom podľa § 268 ods. 2 Trestného poriadku. Špecializovaného trestného súdu, následne dopytom na procesné strany zisťoval, či majú ďalšie návrhy na doplnenie dokazovania. Obvinený X.Í. uviedol, že „Ja by som chcel požiadať len o výsluch doktora H.“. Ak následne bolo menovanému udelené slovo za účelom prednesu návrhov na doplnenie dokazovania, uviedol „Nie, to je, to je, to je všetko, okrem doktora H.“. Obhajca obvineného X. doplnil, že „My v podstate, čo sme dávali tie písomné návrhy zo dňa 6. novembra 2015, v podstate tie dôkazy boli počas pojednávania vykonané, až na toho doktora H., ktoré spomenul pán X.“. Na otázku člena senátu JUDr. Hrubalu, či súhlasí s čítaním „tých ostatných svedkov, ktorých hovoril prokurátor, okrem H. ..“ odpovedal, že „Okrem doktora H. áno“, čo zopakoval po opätovnom dopyte predsedu senátu (č.l. 4639 a nasl., detto).

V rámci hlavného pojednávania konaného 29. júna 2016 boli procesné strany predsedom senátu vyzvané k vyjadreniu, či majú ďalšie návrhy na vykonanie dokazovania (okrem tých návrhov, ktoré už boli v priebehu trestného konania predložené buď písomne, resp. prostredníctvom ústneho prednesu na hlavnom pojednávaní). Obhajca menovaného uviedol, že „nemám ďalšie návrhy na doplnenie dokazovania, avšak by som chcel zaujať stanovisko k dnes oboznámeným dôkazom, k rozhodnutiam týkajúcich sa môjho mandanta, ktorým sa snaží preukázať, že sústavne klame. Chcel by som však jednou vetou poukázať aspoň na vyjadrenie znalca prof. Heretika prednesené na hlavnom pojednávaní takto - samotný znalec potvrdil vierohodnosť výpovede môjho mandanta a chcem dodať, že kto klamal minulý týždeň, nemusí klamať dneska. Ďakujem, to je všetko“. Po prerušení hlavného pojednávania za účelom porady senátu následne Špecializovaný trestný súd podľa § 272 ods. 3 Trestného poriadku uznesením odmietol vykonať doposiaľ nevykonané dôkazy (ktorých vykonanie navrhli tak písomne ako aj ústne počas hlavného pojednávania prokurátor, t.č. spoluobžalovaný J., obvinený X. a ich obhajcovia - vid' č.l. 4669 a nasl., zv. č. XVI. súdneho spisu).

Vyhlásenie procesnej strany o tom, že nemá návrhy na doplnenie dokazovania v záverečnej fáze súdneho konania (konkrétne na hlavnom pojednávaní pred vyhlásením uznesenia podľa § 274 ods. 1 Trestného poriadku) je konečným prejavom strany o disponovaní s právom na navrhovanie doplnenia dokazovania a v prípade predtým uplatnených návrhov na doplnenie dokazovania jednoznačným prejavom, že na pôvodných návrhoch na doplnenie dokazovania netrvá a teda že ich berie späť. Rešpektovanie takto prejavenej vôle procesnej strany súdom nemožno považovať za porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku (R 116/2014).

Špecializovaný trestný súd sa zákonne komfortným spôsobom vysporiadal so všetkými návrhmi na doplnenie dokazovania a svoje úvahy v tomto smere náležitým spôsobom odôvodnil. S ohľadom na to dospel najvyšší súd k záveru, že k porušeniu práva obvineného na obhajobu nedošlo a preto argumentáciu obvineného vo vzťahu k dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku odmietol ako nedôvodnú.

Napriek tomu sa dovolací súd zaoberal aj ďalšími námietkami, ktoré v rámci tohto dovolacieho dôvodu menovaný uviedol v dovolaní.

Čo sa týka obvineným namietanej „nedostatočnosti“, resp. neúplnosti výsledkov vykonaného dokazovania (poukazujúc tak na porušenie zásady *in dubio pro reo*, tzn. „v pochybnostiach v prospech obžalovaného“, ako aj obvineným deklarovanú „nespokojnosť“ so skutkovými závermi ustálenými skôr vo veci konajúcimi súdmi) z hľadiska náležitého zistenia skutkového stavu, tak táto je zjavne skutkovej povahy. Je vecou súdov nižšieho stupňa, ktoré dôkazy a v akej kvantite považujú za dostatočné na preukázanie skutkového stavu. V prípade samotného vysporiadania sa s návrhom obhajoby na doplnenie dokazovania je nevyhnutné podotknúť, že dovolací súd nemôže, na podklade dovolania podaného obvineným, prehodnocovať súdom nižšieho stupňa uvedené materiálne dôvody takéhoto postupu, tzn. skúmať, či súd správne odmietol vykonať určitý dôkaz napr. z dôvodu jeho nadbytočnosti vzhľadom na už vykonané dôkazy. To predstavuje skutkovú rovinu.

Do práva na spravodlivý proces nepatrí právo strany v konaní, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi, návrhmi a hodnotením dôkazov. Právo na spravodlivý proces neznamená ani právo na to, aby bola strana konania pred všeobecným súdom úspešná, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jej požiadavkami a právnymi názormi. Súd neporuší žiadne práva strany v konaní, ak si neosvojí ňou navrhnutý spôsob hodnotenia vykonaných dôkazov a ak sa neriadi jej výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov (nálezy Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. III. ÚS 339/08, II. ÚS 197/07, II. ÚS 78/05, IV. ÚS 252/04).

Najvyšší súd v nadväznosti na vyššie vyjadrené poukazuje na konštatovanie obvineného v podanom dovolaní, v zmysle ktorého sa, cit.: „nedožaduje iného hodnotenia už vykonaných dôkazov“. Pozornosť najvyššieho súdu neuniklo, že hneď v nasledujúcom texte príslušného odseku obvinený uvádza, že „... má za to, že pre správne a zákonné, spravodlivé uznanie jeho viny či nevinu je potrebné zabezpečiť a

vykonať ďalšie dôkazy a odstrániť tak rozpory vo vzťahu k súdom zistenému skutku a tento v intencii jeho správnej hmotnoprávnej kvalifikácie dôkazne a bezpečne (bez pochybností - ich odstránením) svoj záver odôvodniť“. K tomu pristupuje predchádzajúca úvaha obvineného v znení „... odvolací súd namiesto vyplnenia medzier vo vzťahu k vykonanému dokazovaniu, doplnenia dokazovania či odstránenia pochybností ktoré vyznievajú v zmysle zásady ‚in dubio pro reo‘ v prospech odsúdeného H. X. prekvalifikoval ustálený skutok uvedený pod bodom 1/ odvolaním napadnutého rozsudku súdu prvého stupňa ... bez toho, aby odstránil naďalej vyznievajúce pochybnosti ...“.

Poukazovanie na subjektívne pociťované „nesprávne“ skutkové zistenia, na ktorých je právoplatné dovolanie napadnuté rozhodnutie založené alebo nesúhlas s hodnotením dôkazov skôr vo veci konajúcimi súdmi nenapĺňa žiaden dovolací dôvod (výnimku predstavuje „ministerské“ dovolanie podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku).

Vo vzťahu ku skutkovému stavu zistenému súdmi nižších stupňov môže obvinený v dovolaní uplatňovať len námietky hmotno - právneho charakteru, nikdy nie námietky skutkové. Za skutkové sa pritom považujú tie námietky, ktoré smerujú proti skutkovým zisteniam súdov, proti rozsahu vykonaného dokazovania, prípadne proti hodnoteniu dôkazov súdmi nižších stupňov - ich posudzovanie je dominanciou konania odvolacieho súdu. Ťažisko dokazovania je v konaní pred súdom prvého stupňa a jeho skutkové závery môže dopĺňať alebo korigovať len odvolací súd. Správnosť a úplnosť skutkových zistení dovolací súd nemôže posudzovať, pretože nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy (ak dovolanie nepodal minister spravodlivosti) bez toho, aby ich mohol v konaní o dovolaní sám vykonávať.

V dôsledku uvedeného potom ani námietka nesprávnosti skutkových zistení, námietka proti spôsobu a rozsahu vykonaného dokazovania, prípadne nesúhlas s tým, ako súd hodnotil vykonané dôkazy, nemôžu zakladať žiadny z dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku.

Možno dodať, že ak obvinený namieta nedostatočné odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu napadnutého dovolaním v tom zmysle, že z jeho odôvodnenia nemožno zistiť, či sa náležite vysporiadal s dôkaznými návrhmi alebo námietkami vo vzťahu k skutkovému stavu ustálenému Špecializovaným trestným súdom, tak platí, že dovolanie len proti odôvodneniu rozhodnutia nie je prípustné (§ 371 ods. 7 Trestného poriadku).

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku.

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku možno úspešne uplatňovať v prípadoch, keď je rozhodnutie súdu založené na dôkazoch, ktoré neboli na hlavnom pojednávaní vykonané zákonným spôsobom. Skutočnosť, že rozhodnutie je založené na dôkazoch vykonaných v rozpore so zákonom musí byť z obsahu spisu zrejmá a porušenie zákona by malo svojou povahou a závažnosťou zodpovedať porušeniu práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, čomu napokon zodpovedá i samotná povaha dovolania ako mimoriadneho (nie ďalšieho riadneho) opravného prostriedku.

Z uvedeného vyplýva záver, že nesprávny procesný postup súdu pri vykonávaní dôkazov môže byť dovolacím dôvodom v zmysle § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku len vtedy, ak má, resp. mal negatívny dopad na práva obvineného. Ak sa nepreukázu takéto účinky nesprávneho procesného postupu pri vykonávaní dôkazov, potom nemožno hovoriť o naplnení dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku, a to aj so zreteľom na to, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle čl. 6 ods. 1, ods. 3 písm. d/ Dohovoru by mohlo dôjsť len vtedy, ak by odsúdenie bolo založené výlučne alebo v rozhodujúcej miere (solely or to a decisive extent) na dôkazoch získaných nezákonným spôsobom, čo sa v predmetnej veci nestalo (pozri Mariana Marinescu p. Rumunsku, rozs. č. 36110/03 z 2. februára 2010, Emen p. Turecku, rozs. č. 25585/02 z 26. januára 2010, Van Mechelen a ďalší p. Holansku, Visser p. Holandsku, rozs. č. 26668/95 zo 14. februára 2002, Al - Khawaja a Tahery p. Spojenému kráľovstvu, rozs. č. 26766/2005 a č. 22228/06 z 15. decembra 2011 a ďalšie).

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku môže byť naplnený vtedy,

- ak je rozhodnutie súdu založené na dôkazoch, ktoré súd vykonal nezákonným spôsobom tzn., že pri ich vykonávaní (ale aj získaní v prípravnom konaní) bol porušený zákon,
- ak je rozhodnutie súdu založené na dôkazoch, ktoré súd na hlavnom pojednávaní nevykonal, ale prihliadal na ne,
- ak je rozhodnutie súdu založené na dôkazoch, ktoré síce boli získané zákonným spôsobom, ale nie sú procesne použiteľné na preukazovanie skutočností rozhodných pre rozhodnutie o vine obvineného.

V rámci dovolaní iniciovaného prieskumu odôvodneného dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku môže najvyšší súd preskúmať len to (ak dovolanie nepodal minister spravodlivosti Slovenskej republiky podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku), či jediný usvedčujúci dôkaz alebo viaceré rozhodujúce usvedčujúce dôkazy boli vykonané zákonným spôsobom. Ak dospeje k záveru o zákonnosti vykonaného dokazovania najvyšší súd nemôže spochybňovať skutkové zistenia, prehodnocovať vykonané dôkazy a ich hodnotenie vykonané súdmi nižších stupňov.

Spôsob hodnotenia dôkazov vykonaných zákonným spôsobom súdmi nižších stupňov nemôže najvyšší súd v rámci dovolacieho konania iniciovaného obvineným prehodnocovať ani spochybňovať, pretože by tak neprípustným spôsobom zasahoval do výlučnej kompetencie týchto súdov bez právneho podkladu a napokon i v rozpore so samotnou podstatou dovolacieho konania, pretože dovolanie nemôže nahrádzať riadne opravné prostriedky a jeho podanie nie je prípustné v rovnako širokom rozsahu (čo do dôvodov okruhu napadnutelných rozhodnutí, oprávnených osôb atď.) aký je charakteristický pre riadne opravné prostriedky. Dovolanie a rozhodnutie o ňom znamená prelom do právoplatných rozhodnutí, a preto spravidla narušuje stabilitu konečného a vykonateľného rozhodnutia súdu. Z toho dôvodu možno dovolania aplikovať iba v prípadoch ak je to odôvodnené závažnosťou pochybenia napadnutého rozhodnutia súdu alebo jemu predchádzajúceho procesného postupu pri vykonávaní dôkazov.

Čo sa týka konkrétnej časti dovolacej argumentácie, v rámci ktorej obvinený poukazuje na nezákonnosť znaleckého posudku a dôležitosť príslušnej správy Generálnej prokuratúry z 3. januára 2014, najvyšší súd zbežným nahliadnutím do príslušnej časti predloženého spisu dospel k nasledovným zisteniam.

V znaleckom posudku prof. PhDr. Antona Heretika, znalca z odboru psychológia, odvetvie klinická psychológia dospelých, č. 8/2014 z 19. mája 2014 (č.l. 3484 a nasl., zv. č. XI. vyšetrovacieho spisu) je mimo iného v časti pod bodom II. - Výpis z spisu, uvedenej v úvodnej časti znaleckého posudku, konkrétne na č.l. 3526 označený aj výpis z predmetnej správy Generálnej prokuratúry. Z obsahu tam uvádzaného výpisu zo správy Generálnej prokuratúry je zrejmé, že predmetná časť znaleckého posudku v príslušnej pasáži predstavuje stručný „rozbor“ jej obsahu.

Najvyšší súd vo všeobecnosti konštatuje, že samotné hodnotenie znaleckého posudku ako dôkazu prichádza do úvahy cez určité pomocné kritériá. V prvom rade je to zákonnosť takéhoto dôkazu (aj s ohľadom na jeho prípustnosť). Dané kritérium sleduje ten účel, či boli pri predmetnom úkone znaleckej činnosti zohľadnené v plnej miere podmienky stanovené osobitným právnym predpisom (resp. vykonávacími predpismi), teda či bol znalecký posudok vypracovaný v súlade so zákonom. Predmetom skúmania je potom napríklad to, či znalecký posudok spracovala osoba, ktorá je, resp. bola, oprávnená na výkon znaleckej činnosti ako znalec, či bol znalec náležite poučený, či má vypracovaný posudok nejaké vady, prípadne, aký je charakter týchto väd (či je ich možné v ďalšom priebehu odstrániť alebo nie, v súvislosti s uvedeným sa použije prípadný postup podľa § 146 a nasl. Trestného poriadku; a pod.) Druhým kritériom je dôkazná relevancia znaleckého posudku, a teda, či sú zo znaleckého posudku vyvoditeľné sledované závery, ktorých danosť je odôvodnená v postupe znalca, resp. či daný úkon znaleckej činnosti prináša vo vzťahu k sledovanému predmetu dokazovania relevantné poznatky. V neposlednom rade je závažným kritériom hodnotenia znaleckého posudku jeho vierohodnosť a pravdivosť, prakticky ide o najnáročnejší moment hodnotenia vzhľadom na fakt, že si daná činnosť vyžaduje súvzťažnosť v spojitosti s inými vykonanými dôkazmi. Týmto je možné zhodnotiť, či znalecký

posudok nie je vnútorne rozporný, či si neodporujú závery navzájom, resp. či znalec využil a vysporiadal sa so všetkými informáciami, ktorými v procese vyhotovovania tohto základného úkonu znaleckej činnosti disponoval (znalec nie je oprávnený vylúčiť určitý podklad alebo ich súbor len preto, že nezapadajú do konceptu, ktorý si v súvislosti so spracovaním znaleckého posudku zvolil. Súčasne platí, že znalci neprislúcha vykonávať hodnotenie dôkazov a riešiť právne otázky. Znalec môže okrem vlastných poznatkov pre podanie posudku zistených metódami špecifickými pre jeho odbor svoj posudok založiť len na skutkovom stave, ktorý bol objasnený dôkazmi vykonanými orgánmi činnými v trestnom konaní alebo súdom v zmysle Trestného poriadku. Samozrejme platí, že znalec sa s dôkazmi oboznamuje na základe spisu, ktorý mu bol poskytnutý k dispozícii zo strany orgánov činných v trestnom konaní alebo súdu.

Znalci neprináleží hodnotiť dôkazy z hľadiska ich vierohodnosti v tom smere či skutočnosť, o ktorej podáva „správu“, je preukázaná (m.m. V 14/1978, resp. R 33/1980). Na strane druhej však platí, že ak sa znalec v znaleckom posudku vyjadrí aj k právnym otázkam, takýto postup nezaťažuje chybou nezákonnosti celý znalecký posudok per se; použiteľná je tá časť, kde znalec právne otázky nerieši, ale výhradne sa koncentruje na zodpovedanie odborných skutkových otázok (R 61/2003). Súd hodnotí znalecký posudok voľne ako každý iný dôkaz (§ 2 ods. 12 Trestného poriadku) a nie je ním bezpodmienečne viazaný. Nemôže sice ľubovoľne nahradiť odbornú mienku znalca vlastnou, v danej otázke laickou mienkou, ale môže a je povinný preveriť znalecký posudok najmä z toho hľadiska, či znalec prihliadol na všetky skutočnosti, ktoré majú význam pre podanie posudku, či sa skutkové východiská znaleckého posudku opierajú o skutočnosti v trestnom konaní náležite zistené alebo naopak o skutočnosti, ktoré sú pochybné, ba dokonca odporujúce iným výsledkom dokazovania a či riešenie znalca logicky vyplýva z týchto skutkových predpokladov (R 40/1972).

Orgány činné v trestnom konaní a súd musia (obligatórne) dôkazy získavať a vykonávať výlučne lege artis (t.j. v súlade so zákonom). Porušenie procesných predpisov o dokazovaní vo všeobecnosti zakladá chybu dokazovania. Za podstatnú chybu dokazovania možno považovať také pochybenie, ktoré má zásadný vplyv na správnosť rozhodnutia, majúci za následok nesprávnosť rozhodnutia vo veci samej. Naproti tomu niektoré chyby dokazovania (zväčša ide o pochybenia formálne), nie je možné považovať za podstatné chyby a ako také nemajú spravidla na účinnosť a použiteľnosť a tým pádom zákonnosť dôkazu žiaden vplyv. Rovnako platí, že nie každý dôkaz, ktorý sa vyskytne v spojitosti s prípadne nezákonne získaným dôkazom, je zároveň tiež získaný nezákonne alebo je v konečnom dôsledku nezákonný ako celok. Ak je dôkaz vyskytujúci sa popri prípadne nezákonnom dôkaze nie výlučným výsledkom prihliadnutia aj na nezákonný dôkaz a sám je zákonný, je v trestnom konaní prípustný (m.m. I. ÚS 1677/2013).

Obvinenému možno prisvedčiť, že dotknutá správa Generálnej prokuratúry je skutočne obsiahnutá vo všeobecnej časti znaleckého posudku. Niet sporu o tom, že označená správa Generálnej prokuratúry sa nenachádza v obsahu predloženého spisu. Čo sa však týka obsahu jej stručného „výpisu“ tak, ako je tento konkretizovaný v znaleckom posudku je zrejmé, že výpis zo správy Generálnej prokuratúry obsahuje výlučne len odkazy na jednotlivé rozhodnutia orgánov činných v trestnom konaní a súdov, ktoré naopak sú súčasťou predloženého spisu. Konkrétne ide o rozsudok Krajského súdu v Nitre, sp. zn. 1T/6/2000 (č.l. 2608 a nasl., zv. č. VI. vyšetrovacieho spisu), rozsudok Špecializovaného trestného súdu v Pezinku, pracovisko Banská Bystrica, sp. zn. BB-3T/12/2012 (vec úkladnej vraždy poškodeného H. J., vid' č.l. 2575 a nasl., detto), uznesenie prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry, sp. zn. VII/1 Gv 112/10 (č.l. 2726 a nasl., zv. č. VII. vyšetrovacieho spisu), resp. sp. zn. VII/1 Gv 112/10, resp. sp. zn. VII/1 Gv 181/11 (veci obvinených I. a Y. - č.l. 2770 a nasl., č.l. 2726 a nasl., detto) a napokon uznesenia prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry, sp. zn. VII/1 Gv 99/12 (vec poškodeného Č. - č.l. 4462 a nasl., zv. č. XV. súdneho spisu), príp. odkaz na rozsudok Krajského súdu v Nitre, sp. zn. 1To/44/2015 z 30. júna 2015 (vec poškodeného E.).

Pre úplnosť najvyšší súd odcituje relevantné tam uvádzané konštatovania: „... už aj z listín, ktoré sú teraz v spise však možno konštatovať, že obhajoba obvineného o klamstvách svedka nie je založená na objektívnom posúdení výpovedí svedka. Nie je totiž pravdou, že by k oslobodeniu obvineného J.,

prípadne iných obvinených, alebo k zastaveniu trestného stíhania prokurátorom dochádzalo preto, že by boli jednoznačne vyhodnotené výpovede svedka X.Č. ako nepravdivé, ale k uvedeným rozhodnutiam dochádzalo prevažne z dôvodu dôkaznej núdze ... X. vo väčšine vecí vypovedal o veciach, ktoré vedel len z počutia. Jedine vo veci obvineného J. bolo vznesené obvinenie za marenie spravodlivosti. Sám X.Č. pri konfrontácii na otázku znalca uviedol, že táto vec ho „skutočne mrzí“.

Zároveň je zrejmé, že znalec využil zostávajúci obsah jemu predloženého spisového materiálu tak, že vychádzal výlučne z dôkazov použiteľných v trestnom konaní, o čom svedčí obsah časti znaleckého posudku zaoberajúcej sa vlastnými zisteniami znalca (č.l. 3540 a nasl., zv. č. XI. vyšetrovacieho spisu). Z uvedeného je zrejmé, že menovaný znalec nevychádzal z cit.: „pofidérnych či dokonca neexistujúcich materiálov“ (podstatným je v tejto súvislosti obvineným použitý plurál vo vzťahu k namietaným podkladom pre vypracovanie znaleckého posudku). Konkrétne sa totiž jedná len o výlučne jediný, zrejme listinný podklad, na ktorého obsah znalec odkázal a podrobne citoval jeho podstatnú časť.

Nemenej podstatnou sa najvyššiemu súdu javí skutočnosť, že pri zodpovedaní otázky možnosti resocializácie menovaného ako jednej z „podmienok“ pre konštatovanie splnenia predpokladov pre uloženie trestu odňatia slobody na doživotie v zmysle § 47 ods. 1 a nasl. Trestného zákona vychádzal znalec z „... troch okruhov prognostických faktorov - sociálneho, osobnostného i kriminogénneho ... hlavnými limitmi resocializácie u obvineného X. sú jeho vek, zakotvenie v delikventnej subkultúre s akceptáciou jej noriem, abnormná štruktúra jeho osobnosti s prevahou črt disocálnej poruchy, recidividizmus, stupňujúca sa spoločenská nebezpečnosť jeho trestných činov a neúčinnosť doterajších nápravno - výchovných opatrení.“ (č.l. 3546, detto). Z uvedeného je zrejmé, že odkaz znalca povereného vypracovaním dotknutého znaleckého posudku na akúsi „správu Generálnej prokuratúry“ nebol ani len okrajovo podkladom pre vyslovenie vlastných zistení znalca vo vyššie formulovaných intenciách.

Najvyšší súd dopĺňa, že orgány činné v trestnom konaní a ani súd, či už z vlastnej iniciatívy alebo na podklade návrhu niektoej z procesných strán nepostupovali v zmysle § 146 Trestného poriadku. Žiadna strana konania „nesignalizovala“ prípadné chyby znaleckého posudku, resp. nevyslovila pochybnosti o jeho jasnosti alebo úplnosti.

Strohý odkaz v znaleckom posudku na zrejme listinný dôkaz, ktorý sa nenachádza v spise (ale spočíva v opise, resp. „rešerši“ rozhodnutí, s ktorými bol obvinený X. preukázateľne oboznámený) nespôsobuje automaticky nezákonnosť znaleckého posudku. V takom prípade sa primerane použije (m.m. R 82/2001).

V nadväznosti na uvedené preto platí, že ak možno naplnenie dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku konštatovať len vtedy, ak je dôkaz zaťažený chybou, ktorá svojou povahou a závažnosťou zodpovedá porušeniu práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 a nasl. Dohovoru a súčasne ide o dôkaz, ktorý výlučne alebo v rozhodujúcej miere ovplyvnil dovolaním napadnuté rozhodnutie, výkladom a maiore ad minus (od väčšieho k menšiemu) možno dospieť k tomu, že povaha a závažnosť konkretizovaného nedostatku v predmetnom znaleckom posudku nedosahuje čo do namietaného pochybenia intenzitu, ktorá by mala zásadný vplyv na celkový obsah znaleckého posudku, jeho zákonnosť a procesnú použiteľnosť.

Ak totiž platí téza, že nesúlady so zákonom musí byť v súvislosti s dôvodom dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku konštatovaný v tom zodpovedajúcej intenzite vo vzťahu k dôkazu, na ktorom je rozhodnutie založené vo výlučnej alebo v rozhodujúcej miere, je na mieste prijať záver, že aj v prípade namietaného dôkazu - ktorým je v predmetnej trestnej veci označený znalecký posudok - musí ísť v rámci takto „zúženého“ priestoru viazucemu sa k nedostatku konkrétneho dôkazu o takú chybu, ktorá by výlučne alebo v rozhodujúcej miere ovplyvnila samotnú podstatu a význam dotknutého znaleckého posudku a v ňom vyjadrené závery. Takto je zároveň zachovaný princíp, že dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok možno „úspešne“ podať len v prípade výskytu závažných chýb aplikácie hmotného alebo procesného práva.

Najvyšší súd má za to, že zmienka o správe Generálnej prokuratúry v znaleckom posudku nenaplnia predpoklad takého nedostatku, ktorý by zaťažoval a negoval znalecký posudok en bloc. Predložený znalecký posudok podľa názoru najvyššieho súdu spĺňa kritériá správnosti, jasnosti, úplnosti a zákonnosti, a to napriek vytknutému pochybeniu (s ktorého dôvodnosťou sa stotožnil aj dovolací súd). Podstatnou je v tejto súvislosti skutočnosť, že ide o pochybenie čo do významu zanedbateľnej povahy. Dôsledkom vysloveného záveru je vylúčenie správnosti argumentov obvineného o naplnení dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku.

Ak obvinený v zmysle uvedeného dovolacími námietkami v skutočnosti nepriamo „napáda“ správnosť výroku o treste odňatia slobody na doživotie, tak platí nasledovné: skúmanie splnenia či nesplnenia podmienok uvedených v § 47 ods. 1 písm. a), písm. b) Trestného zákona, nie je možné považovať za skúmanie a menenie správnosti a úplnosti zisteného skutku. Overenie (a v tomto smere vykonané dokazovanie) splnenia podmienok uvedených v § 47 ods. 1 písm. a), písm. b) Trestného zákona sa totižto nijak nedotýka správnosti a úplnosti skutku, pre ktorý bol obvinený uznaný za vinného, a tak sa v žiadnych smeroch nedotýka výroku o vine a s ním súvisiacim rozsahom dokazovania. Preto môže obvinený právne účinne napadnúť výrok o treste, v rámci ktorého mu bol uložený trest aj podľa § 47 ods. 1 Trestného zákona, prostredníctvom dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného zákona. Veta za bodkočiarkou v tomto ustanovení: „správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže meniť“ nebráni dovolaciemu súdu preskúmať splnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného zákona v prípade, ak obvinený napáda výrok o treste, pretože rozsah vykonaného dokazovania len vo vzťahu k výroku o treste sa v žiadnom prípade nedotýka výroku o vine (ktorý už môže byť právoplatný). Preto takáto námietka nemôže mať skutkový charakter, ale má povahu hmotnoprávnej námietky, ktorou sa dovolací súd môže a musí zaoberať v zmysle § 371 ods. 1 písm. i) Trestného zákona: „rozhodnutie je založené na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia“ (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 1Tdo/39/2020 z 25. novembra 2020).

Podľa § 47 ods. 1 Trestného zákona trest odňatia slobody na doživotie môže súd uložiť iba za trestný čin, za ktorý to tento zákon v osobitnej časti dovoľuje, a len za podmienok, že

- a) uloženie takého trestu vyžaduje účinná ochrana spoločnosti a
- b) nie je nádej, že by páchatel'a bolo možné napraviť trestom odňatia slobody na dobu do dvadsaťpäť rokov.

Najvyšší súd môže vo vzťahu k obsahu predchádzajúcich odsekov len stručne poznamenať, že už Špecializovaný trestný súd sa dôsledne vysporiadal so všetkými okolnosťami podstatnými pre vyslovenie splnenia podmienky podľa § 47 ods. 1 písm. a) Trestného zákona. Správnosť úvah pri uložení trestu odňatia slobody na doživotie potvrdil aj najvyšší súd ako súd odvolací. Najvyšší súd ako súd dovolací si tam podrobne rozvedené závery v úplnosti osvojil; preto bez potreby ich zbytočného opakovania na ne poukazuje.

Z týchto dôvodov dovolacia námietka obvineného - ak obvinený nepriamo atakuje údajné nesprávne použitie § 47 ods. 1 a nasl. Trestného zákona - nie je dôvodná.

Najvyšší súd na podklade dovolania podaného obvineným H. X. nezistil naplnenie žiadneho z ním označených dôvodov dovolania (ako ani iného dovolacieho dôvodu) a preto rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 5:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.